

PALANGOS „GRUBUSIS“ TEATRAS

PARENGĖ VIRGINIJUS MILINIS

Publikacijoje panaudotos A. Barysienės nuotraukos iš Palangos „Grubiojo“ teatro archyvo

Palangos „Grubijii“ teatrą 1993 metais, pasinaudodamas anglų režisieriaus-eksperimentatoriaus Peter Brook viena iš teatro sampratų, bei padedant tuometinei Palangos kultūros centro vadovei Danutei Mukienei, įkūrė Virginijus Milinis.

Teatras savo kūrybines galias išbandė statydamas skirtingiausio žanro, epochų ir autorių kūrinius. Režisierius šitaip elgiasi sąmoningai, norėdamas išvengti sceninių šampų ir nesuformuoti aktorių amplua.

Kokiai nors vienai krypčiai teatrą sunku priskirti. Viename spektaklyje (priklausomai nuo žanro) išryškėja vienoks jo bruožas, kitame – kitoks. Artimiausias šiam kolektyvui – faršas, satyra, komedija.

Nuotraukoje – grupė Palangos „Grubiojo“ teatro aktorių

Paskutiniaisiais metais teatre vaidina: R. Dzimidas, A. Dzimidienė, V. Ščerbakovas, V. Milinis, I. Merkienė, J. Fugalis, G. Grinevičiūtė, M. Baranauskaitė, K. Aleknavičius, M. Lazdauskaitė, J. Smieliauskaitė, K. Rakauskas, A. Benetis, S. Stončius, D. Plonienė, M. Bučmytė, R. Milinienė, V. Možeikaitė, R. Menkevičienė, K. Stasiulienė.

Buvęs teatro aktorius Jonas Šarkus pasirinko aktoriaus profesionalo karjerą ir sėkmingai vaidina teatre „Atviras ratas“. G. Grinevičiūtė ir M. Baranauskaitė studijuoja Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje šokio teatro aktorės specialybę, J. Smieliauskaitė – dramos teatro aktorės specialybę.

Teatre vaidina vaikai, jaunimas, senjorai.

MĖGĖJŲ TEATRŲ ŠVENTĖSE IR FESTIVALIUOSE

Teatras kasmet sėkmingai dalyvauja mėgėjų teatrų apžiūroje „Atspindžiai“, rodo spektaklius kolegų teatruose Jonavoje, Pasva-

Palangos „Grubiojo“ teatro aktoriai improvizuoja vaidindami fragmentus iš Kristijono Donelaičio poemos „Metai“. 2014 m.

lyje, Punske, Klaipėdoje, Pajstryje ir kt. Kasmet teatras vasaros pabaigoje mini pirmojo viešo lietuviško vaidinimo Keturakio „Amerika pirtyje“ sukaktį, pakviesdamas į svečius kolegas ir iš kitų Lietuvos teatrų.

1996 m. baigiamąjoje „Atspindžių“ šventėje, kuri vyko Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, palangiškiai parodė N. Gogolio „Vedybas“.

„Grubusis“ teatras taip pat dalyvauja ir Telšiuose vykstančiame mėgėjų teatrų festivalyje „Nougnė graži Žemaitėje“ bei komedijų festivalyje „Cha...cha...“, Kretingos kolegų rengiamame festivalyje „Vėinė joukė“. Aštuonis kartus (1997, 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2011 ir 2013 metais) dalyvauta tarptautiniame festivalyje „Aidas“, kuris rengiamas Jonavoje. 1996 m. palangiškiai vaidino Vilniuje vykusiame festivalyje „Lietuva juokiasi – 96“, o 1997 ir 2002 m. – festivalyje „Kauno rampa“, 1998 m. – Kretingoje vykusiame festivalyje „Kaukutis – 98“. Vaidinta ir Klaipėdos universiteto penkmečiui skirtoje šventėje, B. Sruogos 100-mečiui skirtuose renginiuose, Žemiečių šventėje Naujamiestyje (režisieriaus V. Milinio gimtinėje), 2014 m. – lietuvių dainų šventės „Čia mūsų namai“ Teatro dienoje „Dyvų dyvai“ Vilniuje.

1995 m. teatras pradėjo organizuoti tradicinius Palangos mėgėjų teatrų festivalius „Saulės takas“ (iki to laiko tuo rūpinosi Lietuvos liaudies kultūros centras).

2001 m. Palangos „Grubusis“ teatras, pastatęs spektaklį „Vaidiname Valančių“, pelnė „Aukso paukštę“ (apdovanojimą yra įsteigęs Lietuvos liaudies kultūros centras).

VIRGINIJUS MILINIS, teatro režisierius (50 m.):

Per 20 metų – 20 spektaklių. Jų būta įvairiausių žanrų – vodevilių, farsų komedijų, dramų (istorinių, absurdo), epo inscenizacijų, teatrinė improvizacijų. Kokie bebūtų žanrai, kūryboje prasminga ieškoti atsakymų į egzistencinį klausimą: kas gyvenime amžina, o ne kas nauja.

Kodėl „Grubusis“?

Visų pirma, pavadinimas yra kabutėse. Gal laikas vadintis „Dailiuoju“? Tegu sprendžia žiūrovai. Grubusis teatras – tai liaudies teatras, kurio aktoriai – sąvamosoksliai. Jų veiksmai yra grubūs, bet tai nereiškia, jog jie nėra kūrybiški. Kad aiškiau būtų, pateiksiu paralelę iš muzikos: ar galime lyginti operinį dainavimą ir etnografinį?

Antra, tai nekomercinis teatras, niekas čia sąmoningai nesiekia pelno. Mes į savo spektaklius bilietai neparduodame.

Teatras, be savo edukacinių tikslų (balso skambesys, aiški tartis, dėmesio sukaupimas, vidinė laisvė ir t. t.), aktorių mėgėjų, anot G. Padegimo „mylėtoją“, „išplėšia“ iš kasdienio gyvenimo rutinos (darbas, šeima, kiti būtiniai rūpesčiai) ir perkelia į euforijos dimensiją: čia jis džiaugiasi savo sukurtu darbu, kurį pripažįsta žiūrovai, plodami bei kalbindami po spektaklio ar net atpažindami viešose erdvėse. Šitas patyrimas dar labiau aktorių motyvuoja ir įkvepia tolimiesiems kūrybiniais veiksmais teatre. Ar tik ne dėl to mėgėjų teatras labai skaitlingas, gyvybingas ir entuziastingas.

Atvažiuoję į Palangą jūs čia nerasite teatro pastato, nes ten jo kol kas nėra. Mus dažniau galite pamatyti ne Palangoje, o kitose Lietuvos vietose, ten, kur organizuojami teatro renginiai ar regioninės šventės (pvz., Lietuvos dainų šventėje, respublikiniame konkurse „Atspindžiai“ ir t. t.). Kasmet teatras žiūrovus pakviečia į vieno naujo spektaklio premjerą, kuri rodoma Palangos senosios

Palangos „Grubiojo“ teatro režisierius Virginius Milinis

gimnazijos salėje. Vietiniai žiūrovai tai žino ir noriai joje apsilanko.

Teatras, manau, jau turi savo žiūrovą, kuris domisi jo kūryba, laukia ir lanko mūsų spektaklius, o kartais net ir po kelis kartus ateina pasižiūrėti to paties pastatymo.

(Nukelta į 20 p.)

Scena iš M. Macevičiaus spektaklio „Good bye, my love“.

(Atkelta iš 19 p.)

Kyla klausimas: o kaip ir kur gimsta spektaklis?

Mes repetuojame valstybės saugomo architektūros paminklo – vilos „Anapilis“ – patalpose, kuriose neseniai pradėjo veikti kuriamas Palangos kuroto muziejus. Ten neužtiksite jokių numirelių dvasių ar vauduoklių, o tik mėgėjus „kultūrininkus“, kurie turbūt savo nenugalimumu ir yra minėtų mitinių būtybių antrininkai. Šaltos žiemos vakarais tenka rinktis pas aktorę Irmą, kurios trijų kambarių bute mes jaučiamės erdviau, šilčiau ir kūrybingiau. Čia tik dėl kaimynų šventos ramybės aktoriams tenka per daug neįsijausti į savo vaidmenis...

Ką galima kurti mėgėjų teatre, kad būtų įdomu režisieriui, aktoriams, žiūrovams?

Svarbu, kad kuriamoji medžiaga atitiktų kūrėjų aktorinį talentą, intelektą, kad ji žadintų jų intencijas edukuotis ir gilintis į pasaulio, kūrybos bei mokslo paslaptis.

Būtent to ir linkiu visiems scenos mylėtojams.

RITA MILINIENE, teatro aktorė (48 m.):

„Grubusis“ – tai dar vienas mūsų šeimos narys. Jis gimė mūsų šeimoje Virginijaus dėka ir drauge jį auginam jau daugiau nei 20 metų. Buvome jauni, pilni entuziazmo, lengvai pakėlėme visas kliūtis, džiaugėmės sėkme. Kūrybiniame kelyje daug ko išmokom: pažinti žmones, atskirti tikrąsias vertybes, nuryti nuoskaudą, branginti drauge išgyventas akimirkas. Pamilau šį mūsų kūrinį. Tai dalis mano gyvenimo (ir labai didelė). Teatras – tai kančia ir apsilvymas, tai džiaugsmas ir pažinimas. Džiaugiuosi jeigu mano sukurti darbai pasiekia kažkieno sielos gelmes – tai didžiulis atpildas ir prasmė, kodėl aš esu šio teatro narė.

IRMA MERKIENĖ, teatro aktorė (72 m.):

Jau vaikystėje jaučiau didžiulį norą ieškoti kažko naujo, scenoje išreikšti savo emocijas.

Atmintyje išliko spinta su dideliu veidrodžiu ir aš, vilkinti tėvelio

Scenos iš spektaklio „Amerika Palangoj“

Iš kairės: scena iš spektaklio „Amerika Palangoj“. Vaidina: Vincas – V. Milinis, Agota – R. Milinienė, Bekampis – R. Dzimidis, Bekampienė – I. Merkienė, Žydukas – A. Benetis; scena iš M. Macevičiaus spektaklio „Good bye, my love“. Vaidina: Birutė – R. Milinienė, Antanas – K. Aleknavičius, Olga – I. Merkienė

kostiumu, užsimovusi juodą skrybėlę ir besistaipanti prieš tą veidrodį, išdarinėjanti įvairias veido grimasas ir kūno pozas. Įsiminė ir grimo kambarys Kauno dramos teatre, kuriame grimo tuotoju dirbo mano tėvelis, bei aktorių audringos diskusijos mūsų namuose prie „taurelės“ po spektaklių premjerų. Atsimenu, kaip aš nugrimuota lekiu Laisvės alėja į mokyklą: praeivių žvilgsniai ir nuostaba, iš kur atsirado šita juodaodė mergaitė...

Aš dėkinga savo dukrai, kuri mane atvedė į šį teatrą. Mano sukurti vaidmenys – vaistai, kurie gydė mane nuo depresijos, lygino veido raukšles, skatino eiti į priekį ir garsiai kvatoti kartu su jaunimu.

RAMŪNAS DZIMIDAS, teatro aktorius (50 m.):

Visada žiūrėjau į teatrą kaip į stebuklą. Čia atrandi galimybių keistis, išgyventi kelis gyvenimus, kaupiti įvairias patirtis, ištrinti neperžengiamas ribas, realizuoti kito kailyje bei kūryboje, giliau ir labiau suprasti save ir aplinkinius. Vaidinti turi būti malonu... Žmogui būna lengviau ir džiugiau, kai gyvenimas – tarsi didžiulis žaidimas... ar... teatras... Dar daugiau džiaugsmo, kai esi atviras, nuoširdus, kuklus, paprastas, kai gali su šypsena pažvelgti į save iš šono ar iš kito kampo... Už tai, kad prie to prisiliečiau, esu dėkingas tiems žmonėms, kurie mane atvedė į teatrą ir kartu su manimi teatre kuria. Jiems šiltai spaudžiu rankas ir linkiu didžiulės sėkmės.

KRISTINA STASIULIENĖ, teatro aktorė (38 m.):

Į koncertinę sceną žengti mane nuolat skatino artimieji, mokytojai. Į ją vedė ir metai, praleisti studijuojant muziką. Tačiau toje scenoje aš gerai nesijaučiau. Kai režisierius Virginijus Milinis man pasiūlė scenoje vaidinti, tada net neįsivaizdavau, kokį didelį džiaugsmą patirsiu. Adrenalinas spektaklio metu ir nuoširdūs pašnekesiai po vaidinimų, šelmiškas juokas repeticijų metu... Tokie išgyvenimai praskaidrino mano kasdienybę, teatre atradau bendraminčių. Jaučiuosi puikios komandos dalimi, kurioje viens už kitą „sergame“, kartu kuriame. Džiaugiuosi, kad turiu galimybę išbandyti ir atrasti save šiame teatre.

ALGIRDAS BENETIS, teatro aktorius (15 m.):

Į Palangos „Grubujį“ teatrą atėjau būdamas trečioje klasėje. Man labai patinka šis kolektyvas. Kiekviena repeticija tarsi šventė. Būti veikloje tarp suaugusių žmonių – dovana, kurią gavęs aš įgijau

Kristina Stasiulienė

didesnį pasitikėjimą savimi, atsakomybę už tai, ką darau, naujas patirtis teatro gastrolių metu. Man teatras – kaip geriausias draugas. Džiaugiuosi, kad nenuvyliau šio kolektyvo ir režisieriaus, kad jame ir toliau galiu vaidinti.

(Nukelta į 22 p.)

Scenos iš M. Matišič spektaklio „Moteris be kūno“. Vaidina: Ema – R. Milinienė, Martinas – S. Stončius, Motina – D. Plonienė

Iš kairės: Palangos „Grubiojo“ teatro aktorius Algirdas Benertis; priekyje – Palangos Grubiojo teatro aktorius Ramūnas Dzimidas ir Irma Merkienė.

(Atkelta iš 21 p.)

Teatre svarbiausias žmogus – režisierius. Visada įsiklausau į jo pastabas, žinodamas, kad tai „didžiosios pamokos“ mums, šio teatro aktoriams.

PALANGOS „GRUBIOJO“ TEATRO SUKURTI SPEKTAKLIAI :

1. M. Fermo „Vienoje šeimoje“ (pastatytas pagal „Duryš pyškal!“), režisierius V. Milinis.
2. H. Zudermanas „Jonas ir Erdmė“, režisierius V. Milinis.
3. N. Gogolis „Vedybos“, režisierius V. Milinis.
4. K. Ostrauskas „Gyveno senelis ir senelė“, režisierius R. Skersis.
5. K. Saja „Maniakas“, režisierius V. Milinis.
6. V. Lansbergis-Žemkalnis „Uošvė į namus – tylos nebus“, režisierius V. Milinis.
7. P. Tiurini „Žiurkių medžioklė“, režisierė V. Norvaišytė.
8. V. Milinis „Vaidiname Valančių“, režisierius V. Milinis.
9. A. Škėma „Kalėdų vaizdelis“, režisierius V. Milinis.
10. A. Rūkas „Bubulis ir Dundulis“, režisierius V. Milinis.
11. „Viena žmogaus diena“ (pastatyta pagal J. Glinkio ir V. Katičiaus kūrybą), režisierius V. Milinis.
12. „Ant marių krašto, Palangos miestely“ (pastatyta pagal Emilijos Adiklienės surinktas legendas ir padavimus), režisierius V. Milinis, scenografas P. Baronas, gyvas garsas – folkloro grupės „Mėguva“.
13. „Paskutinis kavalierius“ (pastatyta pagal J. Bergmano novelę), režisierius V. Milinis, scenografas R. Jurgelis.
15. „Pasaka apie angelus“ (pastatyta pagal Vytauto V. Landsbergio kūrybą), režisierius V. Milinis, scenografas P. Baronas.
15. „Amerika Palangoj“ (pastatyta pagal Keturakio komediją „Amerika pirtyje“), režisierius V. Milinis.
16. M. Macevičiaus spektaklis „Goodbye, my love“, režisierius V. Milinis (už šiame spektaklyje sukurtą pagrindinį Birutės vaidmenį aktorė Rita Milinienė buvo pripažinta ryškiausia 2012 m. Lietuvos mėgėjų teatrų aktore).
17. A. Fugard „Sveikas ir sudie“, režisierė Kristina Lauciūtė (diplominis spektaklis).
18. M. Matisič „Moteris be kūno“, režisierius V. Milinis.
19. Du improvizacijų spektakliai „Kur tas kampas?“.
20. K. Donelaitis „Žiemos rūpesčiai“.